

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ammatillinen opettajakoulutus

Janne Tauriainen

KEHITTÄMISHANKE

**OPINTOKOKONAISUUKSIEN MUOKKAAMINEN  
MONIKULTTUURISEEN YMPÄRISTÖÖN**

Työn ohjaaja

Yliopettaja Pekka Kalli

Työn tilaaja

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tampere 10/2009

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu  
Ammatillinen opettajakoulutus

Tekijä Janne Tauriainen  
Työn nimi Opintokokonaisuuksien muokkaaminen monikulttuuriseen ympäristöön  
Sivumäärä 19  
Valmistusaika 15.10.2009  
Työn ohjaaja Yliopettaja Pekka Kalli  
Työn tilaaja Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

---

## **Tiivistelmä**

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää asioita, joita on otettava huomioon tuntikokonaisuuksien suunnittelussa monikulttuuriseen ympäristöön. Vaikka pääpaino tuntisuunnittelussa oli Pirkanmaan Ammattikorkeakoulun digitaalisen äänen ja kaupallisen musiikin linjan vaihto-oppilaita varten, työstä voi olla hyötyä myös maahanmuuttajien opettajille.

Työssä käydään läpi pääosin monikulttuurisen ympäristön vaikutuksia opettamiseen, opetussuunnitelman toteuttamiseen sekä hyvän monikulttuurisen ilmapiirin luomiseen.

Työssä on käytetty hyväksi kirjallisuutta sekä allekirjoittaneen kokemuksia opiskelusta monikulttuurisessa ympäristössä.

Monikulttuurinen ympäristö on nykyaikaa kaikkialla joten toivottavasti tästä työstä on apua opettajille, jotka työskentelevät monikulttuurisessa ympäristössä.

# Sisällysluettelo

1 Johdanto	
2 Koulutuspolitiikka	5
2.1 Globalisaatio	5
2.2 Suomen koulutuspolitiikka	5
2.3 EU:n koulutuspolitiikka	6
2.4 ERASMUS Vaihto-ohjelma	7
3 Monikulttuurisuus	8
3.1 Kulttuuri	8
3.2 Kulttuuri-identiteetti	9
3.3 Monikulttuurisuus suomalaisessa koulussa	10
4 Opettaminen monikulttuurisessa ympäristössä	12
5 Ops:in luominen monikulttuuriseen ympäristöön	14
6 Yhteenveto	16
<i>Lähteet</i>	19
<i>Liitteet</i>	

# 1 Johdanto

Kehittämishankkeeni aiheena oli Pirkanmaan Ammattikorkeakoulun Digitaalisen äänen ja kaupallisen musiikin kurssien muokkaaminen ennen kaikkea vaihto-oppilaille sopiviksi.

Käytännössä tämä tarkoitti kurssien muokkaamista englanninkieliseen muotoon.

Ajanpuutteesta johtuen kaikkia kursseja ei ole muokattu, vaan suurin painopiste on ollut toisen ja kolmannen vuoden kurseissa. Tämä johtuu siitä, että oppilaat yleensä tulevat vaihtoon joko toisena tai kolmantena vuotena.

Kurssien kääntäminen englanniksi ei vielä tietenkään riitä, vaan muokkaamisessa pitää ottaa huomioon mm. oppilaiden kulttuuriset taustat, sekä opiskelijoiden taso suhteessa paikallisiin oppilaisiin. Tätä asiaa olen pyrkinyt avaamaan lopputyössäni.

Omat kokemukseni Englannissa opiskelustani olen pyrkinyt tuomaan esille lopputyössäni. Uskon että omat kokemukseni opiskelustani monikulttuurisessa ympäristössä antoi hyvän perspektiivin Piramkin OPS:in muokkaamiseen.

## 2 Koulutuspolitiikka

Globalisaatio on vaikuttanut hyvin merkittävästi koulutukseen ja koulutuspolitiikkaan 2000-luvulla. Kun talous on globalisoitunut, on se vaikuttanut myös kulttuuriseen ja sosiaaliseen vaihtoon. Näin toisten kulttuurien ymmärtäminen on myös syventynyt.

### 2.1 Globalisaatio

Sitran mukaan seuraavat tietoyhteiskunnan muutostrendit olivat osa tulevaisuutta vuosina 1997-1998:

*” Talouden globalisoituminen ja digitaalistuminen, tieto- ja viestintäteknologian kehitys ja yhdentyminen, ympäristöongelmien kasvaminen, väestön lisääntyminen ja ikääntyminen, sosiaalisen eriarvoisuuden lisääntyminen, median kasvava läsnäolo, liikkumisen ja vuorovaikutuksen lisääntyminen, kaupungistuminen, keskittymiskehitys sekä Euroopan yhdentyminen ja alueiden vahvistuva rooli.”* (Lehtisalo, Raivola, Koulutus ja koulutuspolitiikka 2000-luvulle, 1999, 17)

Yllä olevien trendien lomassa Suomella koettiin olevan hyvät mahdollisuudet selviytyä korkean koulutuksen, perusturvan sekä vahvojen teknologisten viestintärakenteiden ansiosta. Silti koulutustutkijat olivat sitä mieltä, että poliitikot reagoivat muutostrendeihin liian hitaasti.

Suomen tietoyhteiskunnan strategiaksi valittiin hyvinvoinnin, työelämän, kilpailukyvyn ja yrittämisen kehittämisen lisäksi kulttuuripalvelujen kansainvälisen vuorovaikutuksen kehittämisen.

## 2.2 Suomen koulutuspolitiikka

Suomen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman tavoitteena oli elämänlaadun tietoyhteiskunta. Tämän yhteiskunnan tavoitteita olivat korkean sivistystason ylläpitäminen, henkisen kasvun edistäminen, yrittäjyyteen kannustaminen, koulutuksen parantaminen, innovaatiopohjan vahvistaminen, teollisen pohjan vahvistaminen jne.

Nyt jälkiviisaana voi todeta, että osa suunnitelmista on toteutunut, mutta osa on jäänyt toteutumatta. Esimerkiksi teollisen pohjan laajentaminen ei ole onnistunut, vaan teollisuus on pikemminkin karannut muihin, halvemman työvoiman maihin.

## 2.3 EU:n koulutuspolitiikka

Miten EU:n koulutuspolitiikka on sitten alkanut toimimaan? Alussa EU:lla oli kaksi vaihtoehtoa koulutuspolitiikan toteuttamiseen. Ensimmäinen vaihtoehto oli yhtenäistää kaikki koulutusprosessit ja sisällöt niin pitkälle kuin mahdollista. Tämä olisi mahdollistanut sen, että maalla, jossa tutkinto olisi suoritettu, ei olisi ollut väliä.

Maastrichtin sopimuksessa päädyttiin kuitenkin toiseen versioon. Tämä versio perustuu subsidiareettiperiaatteeseen, eli käytännössä se kieltää jäsenten välisten koulutusten harmonisoinnin. Sopimuksessa päädyttiin yhteistyöhön opiskelija, opettaja ja harjoittelija vaihtojen kautta. Tämän lisäksi on pyritty kohdennettuihin yhteisöohjelmiin sekä samankaltaisiin koulutuksen informaatiojärjestelmiin.

Tämä yhteistyökuvio mahdollistaa sen, että koulutuksia voidaan rinnastaa vastaaviin tutkintoihin.

Vuonna 1993 luotiin Eurooppa Ulottuvuus-käsite:

*” sillä tarkoitetaan jäsenmaiden kielten, historian ja kulttuurin tuntemisen ohella kielitaidon parantamista ja monipuolistamista, tiivistä oppilaitosten yhteistyötä, opettajien koulutusta ja vaihtoa, opiskelijoiden liikkuvuutta jäsenmaiden välillä, tutkintojen ja opintojaksojen tunnustamista sekä tehokasta informaatioverkostoa.”* (Lehtisalo, Raivola s.193, 1999)

## 2.4 Erasmus vaihto-ohjelma

Ensimmäinen korkeakoulujen välinen vaihto-ohjelma ERASMUS syntyi 1980-luvun lopulla.

*“Erasmus-ohjelman kautta tuetaan korkeakoulujen eurooppalaista yhteistyötä ja liikkuvuutta. Erasmus on nykyään osa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaa (Lifelong Learning Programme LLP 2007-2013).”*

(<http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/elinikainen-oppiminen/erasmus.htx>)

Erasmus-ohjelman tavoitteena on mm. liikkuvuuden lisääminen Euroopan alueella, korkeakoulujen yhteistyön lisääminen, innovaatioiden edistäminen ja tutkintojen tunnustamisen lisääminen. Opiskelijalle sekä miksei opettajallekin Erasmus-vaihto on todella hyödyllinen niin kielitaidon kuin oman alan osaamisen kehittämisen kannalta.

Oman kokemuksen pohjalta voin kertoa, että EU:n kautta opiskelemaan lähtö Englantiin helpottui huomattavasti. EU mahdollisti esimerkiksi opintotuen, asumistuen ja opintolainan saamisen Englannissa opiskeluun. Lisäksi EU mahdollisti sen, että Englanti maksoi varsin korkeista vuosimaksuista joka vuosi 1000£. Jatkaessani opintojani Lapin Yliopistossa EU mahdollisti sen, että Englannissa tekemäni kandidaatin tutkinto hyväksyttiin suoraan Lapin Yliopistossa.

### 3 Monikulttuurisuus

Suomesta voidaan puhua jopa monokulttuurisena yhteiskuntana, jos verrataan vaikka Englantiin tai Saksaan. Usein kuitenkin unohdetaan että Suomessa on aina elänyt monista eri kulttuureista tulleita ihmisiä. Suomi on aikojen saatossa ollut niin Ruotsin kuin Venäjän kulttuurien vaikutusten alla. Samoin Saamelaiset ovat jättäneet oman kulttuurisen leimansa suomalaiseen kulttuuriin.

Näin globalisaation sekä informaatiotekniikan aikana maailmamme on pienentynyt dramaattisesti. Tämä luo uusia haasteita yhteiskunnallemme. Yhteiskuntamme moninaistuu ja näin ollen meidän täytyy pystyä ymmärtämään erilaisia kulttuuri, ajattelu ja elämäntapoja.

#### 3.1 Kulttuuri

*“Kulttuurin käsitettä voidaan lähestyä monesta eri näkökulmasta, kulttuurilla esim. tarkoitetaan tietyn kansakunnan elämäntapaa. Kieli, aika ja paikka määrittävät kulttuuria. Kulttuuri on jatkuvasti muuttuvaa, dynaamista. Siihen vaikuttavat mm. historialliset tapahtumat. Kulttuurit ovat näin jatkuvassa vuorovaikutuksessa toisiinsa ja omaksuvat toisesta kulttuurista vaikutteita, joita osin sovelletaan omaan kulttuuriin.”*

(<http://www.moninaisuus.tamk.fi/kirjat.html>)<sup>1</sup>.

Monikulttuurisuus tarkoittaa yhteiskuntaa jossa eri kulttuurien edustajat elävät tasa-arvoisessa asemassa keskenään. Koska kulttuurien edustajat elävät toistensa kanssa tasa-arvossa näin myös kulttuurit ovat tasa-arvossa keskenään. Yksittäisen ihmisen kasvaminen monikulttuurisuuteen vaatii tietyllä tavalla lapsuuden kulttuurista irtautumista. Tämän mahdollistaa se, että ihmisellä on luontainen tarve kasvaa ja kehittää itseään. Ihminen siis mukautuu uuteen sosiaaliseen ympäristöön, mutta se vaatii aikaa.

---

<sup>1</sup> Alkuperäinen lähde: Talib, Löfström & Meri 2004, 15



Tähän ajatukseen pohjautuen voin väittää, että oma opiskeluni Englannissa ei ollut vain ammattiin kouluttautumista vaan iso osa oleskelustani Lontoossa oli myös ns. “elämän koulua” pitäen sisällään mm. monikulttuurisuuteen mukautumisen. Lontoo on kuitenkin yksi maailman kulttuureiden ”sulatusuuneista”.

*”Kulttuurien välinen kasvatus ja oppiminen hakevat käsitteinä ja toiminta-ajatuksena pohjansa siitä, että jokaisella ihmisellä on opittuna oma, sosialisointia kautta omaksuttu kulttuurikuva, joka leimaa hänen identiteettiään ja antaa hänelle kulttuurisen habituksen”* (Kaikkonen 1999, Kulttuurien välinen oppiminen ja kasvatus, 17)

Meillä kaikilla on oma kulttuurikuvamme. Se muodostuu omasta elinympäristöstämme, äidinkielestämme sekä kulttuuristandardistamme. Kulttuurien välisessä oppimisessa myös oma kulttuurikuvamme vahvistuu. Samalla kun oma kulttuurikuvamme vahvistuu, meidän pitää pyrkiä hyväksymään ja ymmärtämään vieraiden kulttuureiden tapoja ja ilmiöitä.

### **3.2 Kulttuuri-identiteetti**

Jotta pystyy kasvamaan monikulttuuriseen ympäristöön, meidän täytyy ymmärtää erilaisuutta ja monitulkintaisuutta. Nämä ymmärrettyämme oman kansallisen kulttuuri-identiteettimme rinnalle kasvaa monikulttuurinen identiteetti joka on osa omaa identiteettiämme.

Monikulttuurisen identiteettimme kasvamisessa meidän täytyy osata kunnioittaa erilaisuutta, omata kyky reagoida muiden käyttäytymiseen, ymmärtää muita ihmisiä sekä maailmaa, kyetä ratkaisemaan ongelmia sekä sietää monitulkintaisuutta.

Liiallinen yhtäkkinen monitulkintaisuus voi johtaa kulttuurishokkiin ja tätä kautta muodostua myöhemmin rasismiksi. Kulttuurien välisellä kasvatuksella pyritään edistämään eri kulttuurien välisten ihmisten vuorovaikutusta.

### 3.3 Monikulttuurisuus suomalaisessa koulussa

Suomalaisessa koulutuksessa pyritään nykyään monikulttuurisuuden filosofiaan. Tällä pyritään:

*“Kulttuuriin kiinnittyvien uskomusten, arvojen ja toiminnan perusteiden pohdintaa suomalaisen yhteiskunnan ja koulun viitekehyksessä”*. (Matinheikki-Kokko 1999 Johdanto.10)

Monikulttuurisuuden toteuttaminen tapahtuu ainoastaan silloin, kun kaikki koulutuksen sidosryhmät hyväksyvät monikulttuurisuuden. Sidosryhmillä tarkoitan päättäjiä, koulun ylintä johtoa ja muuta henkilökuntaa, opettajia, oppilaita sekä heidän vanhempiaan. Iso osa monikulttuurisuutta Suomessa on tarjota maahanmuuttajille samat koulutusmahdollisuudet kuin paikalliselle väestölle. Jotta mahdollisuudet olisivat samat, täytyy opetusohjelmia ja niiden tavoitteita säätää.

Suomalaisten opiskelijoiden ja vieraasta kulttuurista tulevien opiskelijoiden vuorovaikutusta sekä keskinäisiä suhteita pitäisi myös pyrkiä edistämään. Tämä edellyttää, että kaikenlainen syrjintä ja rasismi kitketään heti alkuunsa. Erilaiset tutkimukset osoittavat, että koulujen johdon ja ennen kaikkea opettajien asenteet vaikuttavat suurelta osin koulun vuorovaikutusilmapiiriin ja näin ollen sama ilmapiiri tarttuu myös luonnollisesti oppilaisiin.

Jotta opettajan asenne olisi kohdallaan, vaaditaan häneltä kulttuurista tietämystä, kulttuurierojen merkitysten tietämystä sekä taitoa vastata toisesta kulttuurista tulevan opiskelijan tarpeisiin. Kyse on loppujen lopuksi opetustaitojen, oppimisteorioiden ja menetelmien soveltamista monikulttuurisessa ympäristössä.

Monikulttuurisuuden toteutumisen kannalta on tärkeää, että kulttuurinen moninaisuus ja etninen tasa-arvo toteutuvat. Opetuksen yhteistoiminnallisuus toteutuu eri kulttuurien välillä. Opetuksen moniarvoisuus on myös tärkeää samoin kuin opiskelijoiden taitojen ja tietojen edistäminen monikulttuurisissa ryhmissä. On pyrittävä ymmärtämään kulttuurin

merkitys tiedon rakentamisessa, kulttuurien erilaisuuksien ymmärtäminen sekä kunnioittaminen.

Omassa luokassani oli todella monikulttuurinen ilmapiiri. Opiskelijoita oli eri puolilta Eurooppaa, sekä Ghanasta ja Brasiliasta. Paikallisia Englantilaisia n.25 hengen ryhmästä oli vain viisi tai kuusi. Toisaalta joka puolella huomasin myös sen, että monikulttuurisuus on sekä Lontoossa että meidän koulussamme arkipäivää ja sitä se on ollut siellä jo vuosikymmeniä. Se oli jopa niin itsestäänselvyys, että muutaman viikon opiskelun jälkeen koko asiaan ei kiinnittänyt mitään erityistä huomiota. Sama kokemus tapahtui alueella missä asuin opiskeluaikani. Alue jossa asuin oli Stradford, joka sijaitsee n. 30min metromatkan päässä keskustasta itään. Tämä alue oli ainakin vuosikymmenen alussa suurimmaksi osaksi Intialaisten ja Pakistanilaisten asuttama. Itse päädyin asumaan sinne lähinnä halvan vuokran takia. Muutaman viikon asumisen jälkeen tämä alusta niin "eksoottinen" alue muodostui jokapäiväiseksi arjeksi ja näin ollen osaksi omaa monikulttuurista identiteettiäni.

## 4 Opettaminen monikulttuurisessa ympäristössä

Monikulttuurisessa ympäristössä on opettaja kenties vieläkin haasteellisemmassa asemassa kuin monokulttuurisessa ympäristössä opettaessaan. Näin ollen opettajan itsetuntemus on tärkeässä asemassa. Opettajan tulee tiedostaa omat vahvuudet ja heikkoudet ja ottaa nämä huomioon tuntien/kurssien valmisteluissa.

Opettämisen lähtökohtana pitäisi olla se, että jokainen oppilas hyväksytään ainutkertaisena yksilönä. Pääpaino ei ole opettamisessa vaan oppimisessa, jossa oppilas ja opettaja ovat ainutkertaisessa tilanteessa yksilöinä. Oppimistilanteita tukevat onnistumiset.

Oppimistilanteet eivät missään tapauksessa saa olla uhkaavia. Oppilas tuo oppimistilanteeseen oman kulttuuritaustansa, jolloin opettajan on toimittava oppimisen "oppaana". Opettajan ja oppilaan välinen viestintä on oltava avointa ja selkeää.

Oppimisympäristö on myös tärkeässä asemassa oppimisen kannalta. Ympäristön tulisi olla viihtyisä. Sieltä pitäisi löytyä kaikki oppimiseen liittyvät apuvälineet kuten tietokoneet, videotykit jne. Ennen kaikkea oppijan tulisi kuitenkin kokea oppimisympäristö turvalliseksi.

Monikulttuurisessa ympäristössä opettaja toimii useiden kulttuurien välissä. Tämä tarkoittaa sitä, että opettajan on kehitettävä jatkuvasti omaa ymmärrystä itsestään, ympäröivästä maailmasta sekä muista ihmisistä. Erityisen tärkeänä pidetään kulttuurin tuntemusta sekä tilanteenlukutaitoa. Pedagogiset valmiudet auttavat myös opettamisessa.

Opettajan olisi hyvä tarkastella omaa kulttuurihistoriallista taustaa sekä omaa kasvatushistoriaa. Omien kulttuuritapojen, reagoititapojen ja kommunikointitapojen ymmärtäminen edesauttaa erilaisten kulttuuritaustojen ymmärtämistä.

Opettajan olisi hyvä selvittää muista kulttuureista tulevien oppilaiden tottumuksia ja tapoja sekä aikaisempia opintokokemuksia.

*“Monikulttuurinen opettaja luo oppilaantuntemuksensa ja kulttuurituntemuksensa varassa oppimiskokonaisuuksia, jotka mahdollistavat eri kulttuurien elämän- ja ajattelutapojen vertailun. Kulttuureille yhteisten ja erilaisten piirteiden löytäminen ja ymmärtäminen edistävät suvaitsevaisuutta. Kulttuurien ymmärtäminen lisääntyy myös opettajan organisoidessa oppimista niin, että eri kulttuureista tulevat oppilaat voivat työskennellä yhdessä ja oppia ymmärtämään toistensa kommunikaatio- ja ajattelutapoja.”* (Koppinen, Marja-Leena 1999. Monikulttuurinen opettaja-silta kahden kulttuurin välillä.148)

Jotta opettaja voisi toimia tehokkaasti monikulttuurisessa ympäristössä, häneltä vaaditaan useita erilaisia ominaisuuksia, jotka voivat tuntua jopa mahdottomilta hallita. Ensinnäkin opettajan itsetuntemus ja ihmistuntemus pitäisi olla hyvä. Opettajan oma oppimiskehitys auttaa tukemaan ja ymmärtämään oppilaan oppimista. Toiseksi, monikulttuurisessa ympäristössä toimivalta opettajalta odotetaan monipuolista kieli ja viestintätaitoa. Kolmanneksi opettajalla pitäisi olla monipuolinen kulttuurien tuntemus sekä perehtyneisyyttä kulttuurien tutkimiseen.

Neljänneksi opettajan tulisi olla asiantuntija opetettavassa aineessa ja vielä useammalla kielellä. Ja viidentenä, opettajan pedagogisten opintojen avulla opettaja kykenisi luomaan mahdollisimman hyviä opetussuunnitelmia sekä opintokokonaisuuksia.

Yllä olevat vaatimukset kuulostavat suhteellisen kovilta. Mutta opettajalla on kuitenkin oltava ennen kaikkea suvaitsevaisuutta. Suvaitsevalla opettajalla on vahva identiteetti, joka perustuu vahvaan itsetuntoon ja itsetuntemukseen. Opettajan täytyy olla joustava ja luoda turvallisuuden tunne oppimistilanteeseen. Suvaitsevainen opettaja välttelee stereotyyppioita, sekä käyttää tervettä kriittisyyttä omien ja toisten ja ennen kaikkea poikkeavien ajatusten välillä. Ajatuksena on, että opettaja näkee oppilaat ensin yksilöinä ja vasta sitten ryhmänä.

## 5 OPS:in luominen monikulttuuriseen ympäristöön

OPS:in luomisessa monikulttuuriseen ympäristöön on myös omat haasteensa.

Opetussuunnittelu perustuu opettajan omaan itsetuntemukseen, oppilastuntemukseen sekä kulttuurituntemukseen. Tässä vaiheessa opettajan olisi hyvä tutkia hieman itseään. Mitkä ovat opettajan vahvimmat alueet, kuinka hyvä kulttuurintuntemus opettajalla on, missä asioissa kannattaa turvautua kollegan apuun? Eri kulttuurien tavat pitäisi ottaa myös huomioon.

Seuraavaksi kannattaa miettiä omia menettelytapojaan. Sopivatko ne monikulttuuriseen ympäristöön vai kannattaisiko kokeilla jotain muuta menetelmää? Minkälainen fyysinen oppimisympäristö on, mitä erityistä sinne tarvitaan vai tarvitaanko?

Minkälaisia tulevat oppilaat ovat? Mitkä ovat heidän elämäntilanteet, mitä aiheita ei sovi käsitellä johtuen kulttuurieroista? Miten monikulttuurisuuteen suunniteltu ops on suhteessa valtakunnalliseen ops:iin?

Monikulttuuriseen ops:iin voi sisällyttää opetuskokonaisuuden nimen, lukukausi-, kuukausi-, viikko- sekä tuntisuunnitelman. Opettajan/opettajien nimet ja käytössä olevan ajan, kurssin sisällöt, työmuodot, tavoitteet ja oppimismateriaalin. Lisäksi ops:sta tulisi ilmetä tiedot arvioinnista ja muista tarvittavista järjestelyistä.

Suunnitelmallisuudessa sekä ajan käytössä on paljon kulttuurillisia eroja. Suomalaisethan ovat tunnetusti sääntillisiä kansaa ajankäytössä. Tapaamisiin tullaan ajallaan jne. Etelä-Euroopassa ajankäsite on kuitenkin huomattavasti liukuvampi kuin Suomessa ja 15-30 minuutin myöhästely ei ole mitenkään harvinaista.

Kun ops alkaa muodostua, opettajan tulisi tarkastaa, että kaikkien osallistuvien kulttuureiden näkökulmat on huomioitu. Opsiin tulisi sisällyttää oppimista tukevia työmuotoja, kuten ryhmätehtäviä, ryhmäesityksiä sekä yhteistoiminnallisuutta edistäviä tehtävämuotoja.

Erityisesti vaihto-oppilaiden kanssa olisi hyvä järjestää kurssin alussa lähtötasotesti, jossa kartoitetaan oppilaan jo oppimia asioita omassa koulussaan. Oppimisen arviointi on siis yhtä moniulotteista kuin oppiminen ja opettaminen. Arvioinneissa olisi hyvä käyttää lähtötestien lisäksi myös itsearviointeja sekä vertaisarviointeja.

Hyvä arvio on kattavaa, motivoivaa, luotettavaa ja täsmällistä. Arviointi kannatta aloittaa vahvuuksista. Arvostaminen ja kannustaminen motivoivat uuteen osaamiseen.

Jotta opettaminen, oppiminen ja oppimiskokonaisuus onnistuisivat monikulttuurisessa ympäristössä, tulee seuraavien asioiden toteutua: Kulttuurinen moninaisuus ja etninen tasa-arvo vaativat suvaitsevaisuutta niin opettajilta kuin oppilailta ja se on ehkä tärkein asia monikulttuurisessa oppimisessa. Yhteistoiminnallisuus opetuksessa pitäisi saada myös toimimaan. Opettajan pitää kyetä vertailemaan muista kulttuureista tulleiden opiskelijoiden valmiuksia paikalliseen ops:iin.

Paikallista kulttuuria voi yrittää korostaa ops:ssa, koska näin paikalliset ja myös vieraasta kulttuurista tulleet tutustuvat toistensa kulttuureihin. Opetuksen moniarvoisuus kehittää hyvien etnisten suhteiden luontia yhteiskunnassa. Oppilaiden tulisi myös ymmärtää kulttuurin merkitys omassa tiedon rakentamisessa.

Kulttuuristen erilaisuuksien ymmärtäminen ja kunnioittaminen on ensiarvoisen tärkeää monikulttuurisessa oppimisessa. Valtasuhteiden kriittinen arviointi auttaa rasismin, eriarvoisuuden sekä syrjinnän vähentämisessä. Sen avulla päästään toivottavasti siihen, että ihmisoikeudet säilyvät yhteiskunnassa. Oppiminen ja opettaminen kannattaa ottaa myös elämäkokemuksena osana elinikäistä oppimista.

## 6 Yhteenveto

Edellä mainituista tavoitteista monikulttuurisuuteen voidaan pitää aikalailla kaikkia koulutusaloja koskevana, mutta ehkä kuitenkin enemmän maahanmuuttaja painotteisina. Oma työni on ollut kehittää PIRAMKIN opintokokonaisuuksia nimenomaan vaihto-oppilaita varten. Toki samat pohjat käyvät myös maahanmuuttajien osalta.

Toinen seikka, joka on mielestäni hyvinkin tärkeä, on se, että kyseiset kurssit ovat tekemisissä musiikin, musiikkiteknologian ja ääniteknikan kanssa. Kuten kaikki tiedämme, musiikki on universaali kieli, jonka tarkoituksena on herättää tunteita kulttuureista riippumatta. Toki erilaisilla kulttuuritaustoilla on paljon merkitystä siihen miten me ymmärrämme musiikkia. Musiikkiteknologian opettaminen monikulttuurisessa ympäristössä on ainakin allekirjoittaneelle ehkä helpompaa kuin monelle muulle suomalaiselle musiikkiteknologian opettajalle. Syynä tähän on se, että olen itse opiskellut suurimman osan musiikkiteknologiaa monikulttuurisessa ympäristössä Sae/Middlesexin yliopistossa Lontoossa.

Omat opiskelutoverini tulivat eri puolilta Eurooppaa, Amerikasta ja aina Ghanasta asti. Joten oli selvää että ryhmämme oli monikulttuurinen kuten koko musiikkiteknologian kampus. Itse asiassa Englantilaiset olivat vähemmistönä ainakin meidän ryhmässä. Muutaman viikon opiskelun jälkeen monikulttuurinen oppimisympäristö tuntui itsestä täysin luonnolliselta. Tämä voi johtua siitä että olen matkustellut pienestä pitäen kiitos vanhempieni ja itse asumien Lontoossa tapahtui kommuunissa, joka koostui suomalaisista, puolalaisista ja kamerunilaisista. Asunto oli Stratfordissa, Itä-Lontoossa, jossa suurin osa asukkaista oli Pakistanista tai Intiasta.

Opettajat olivat suurimmaksi osaksi englantilaisia, mutta monilla oli työkokemusta Englannin lisäksi muualta Euroopasta sekä Amerikasta. Itse sain muutamilta opettajilta tukea oppimiseen. Jos palautin esim. esseen kaksi viikkoa ennen deadlinea, he tarkastivat esseeni kielen puolesta. Näin en menettäisi turhia pisteitä sen takia, että englantia ei ole pääkieleni. Ennen opintojeni alkua tunsin hallitsevani englannin suhteellisen hyvin, mutta



opintojen alkuvaiheessa esimerkiksi sähköopin kurssi tuotti hankaluuksia. Kehitin itselleni menetelmän, jossa tapanani oli kirjoittaa tunneilla tekemäni muistiinpanot puhtaaksi tietokoneella ja samalla käydä läpi sanat, joita en ymmärtänyt. Itse musiikkiteknologian oppiminen oli sinänsä helppoa, koska suurin osa alan sanoista on englanniksi tai “väännetty” englannista.

Se mikä yllätti, oli eteläeurooppalaisten kapea katsomus Suomesta. Osalla opiskelutovereista oli käsitys että Suomi on edelleen Venäjän alusmaa jossa jääkarhut kävelevät kaduilla yms. Otin yhteen erään opettajan kanssa aiheesta induktiosilmukka. Induktiosilmukan avulla saadaan ääni siirtymään eri lähteestä (esim. radio/ televisio) vanhuksen kuulokojeeseen. Ilmoitin opettajalleni, että Suomessa yhteiskunta kustantaa kyseiset induktiosilmukat niitä tarvitsevien kotiin. Hän ei millään suostunut uskomaan, koska, jos Englannissa ei tällaisista tapahdu niin ei kyllä Suomessakaan hänen mielestään. Valitettavasti jotkut englantilaiset luokkatoverini luulivat edelleen että Englanti on maailman napa ja maailman pelastaja, mikä oli lähinnä huvittavaa ja surullistakin. Usein kehotin heitä käymään saarivaltion ulkopuolella.

Kaiken kaikkiaan opiskelu ulkomailla oli todella antoisaa niin alakohtaisten opintojen kuin elämäkokemuksenkin kannalta.

Tänä päivänä monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen alkaa olla jokapäiväistä myös täällä Suomessa. Opettajilla täytyy olla ainakin jonkinlaiset valmiudet toimia monikulttuurisessa ympäristössä. Voi olla, että ne vaatimukset mitä alan kirjoissa mainitaan, tuntuvat ylivoimaisilta mutta sitä ne eivät ole. Moni asia pystytään ratkomaan maalaisjärjellä.

Kurssien sovittaminen monikulttuuriseen ympäristöön ei mielestäni ole ainakaan meidän alalla mitenkään erityisen hankalaa, varsinkin kun ajatellaan, että kohteena ovat vaihtopilaat joista suurin osa tulee EU:n alueelta. Toki kulttuurisi eroja löytyy niin EU:n kuin Suomenkin sisältä. Nämä asiat pitää kuitenkin ottaa jo suunnittelussa huomioon.

Meidän alalla kieli on sinänsä helpompi kuin monella muulla alalla, koska alan sanasto pohjautuu hyvin pitkälle englantiin. Haasteellisimpana kuitenkin koen sen, miten vaihtopilaat saadaan integroitua paikalliseen opiskelijaryhmään.

## Lähdeluettelo

*Kaikkonen, Pauli 1999, Kulttuurien välinen oppiminen ja kasvatus. Monikulttuurinen koulutus-perusteita ja kokemuksia 17-30 . Helsinki: Opetushallitus*

*Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Helsinki [online 14.10.2009]  
<http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/elinikainen-oppiminen/erasmus.htx>*

*Koppinen, Marja-Leena 1999. Monikulttuurinen opettaja- silta kahden kulttuurin välillä. Monikulttuurinen koulutus-perusteita ja kokemuksia 145-152. Helsinki; Opetushallitus*

*Lehtisalo, Raivola, 1999; Koulutus ja koulutuspolitiikka 2000-luvulle.Helsinki: WSOY*

*Majuri Minna ,Nivalainen Kosti. Moninaisuus minussa, sinussa ja meissä. TAOKK & Mediamasteri [online 14.10.2009] <http://www.moninaisuus.tamk.fi./index.html>*

*Matinheikki-Kokko, Kaija 1999, Johdanto. Monikulttuurinen koulutus-perusteita ja kokemuksia. 7-17. Helsinki; Opetushallitus*

LIITE

Studies in Finnish 2009 – 2010

Sound design project, H808–9C (H09MUSA)

Degree Programme: HVIESTI1 Degree Programme in Media

Option: Digital Sound and Commercial Music (MUSA)

School:

Credits: 6 cr

Description:

Type of course

Compulsory

Level of course

Professional studies

Objective of course

# Students know how to recognise the structural elements of the sound world of audiovisual products

# know how to construct sound design plans to support visual and/or sound narration and implement it in practice

# know how to record diverse sound sources in interior space and outside

# know how to synchronise the most common sound and image formats

# know how to implement sound design products as stereo and/or surround mixing

# know how to search for information independently and in groups and apply it in work

Course contents

# soundscape

# image narration

# sound narration

# recording effects and narration in and outside the studio

# formats of moving image

# synchronisation of sound and image

# stereo and surround sound

# mixing

Teaching methods

Contact teaching and/or virtual instruction and independent and/or group work

Assessment methods  
Agreed at the beginning of the course.

Prerequisites  
None

Required/Recommended reading  
Agreed at the beginning of the course.

Name of lecturer(s)  
Timo Kivikangas

Year of study  
second year

Semester/Period  
Autumn/spring

Language of instruction  
English

Studies in Finnish 2009 – 2010

Software and equipment for producing surround sound, H807–9A  
(H09MUSA)

Degree Programme: HVIESTI1 Degree Programme in Media  
Option: Digital Sound and Commercial Music (MUSA)  
School: Business School, Virrat  
Credits: 3 cr

Description:  
Type of course  
Compulsory

Level of course  
Professional studies

Objective of course

- # Students know how to use the surround sound qualities of the software and hardware available at the learning environment
- # know how to use reference literature and other sources in different ways

Course contents

software and hardware of the learning environment, mixing and surround sound

Teaching methods

Contact teaching and/or virtual instruction and independent and/or group work

Assessment methods

Agreed at the beginning of the course.

Prerequisites

none

Required/Recommended reading

Agreed at the beginning of the course.

Year of study

second year

Semester/Period

Autumn/spring

Name of lecturer(s)  
Timo Kivikangas

Language of instruction  
Finnish

Studies in Finnish 2009 – 2010

Sound design project, H808–9C (H09MUSA)

Degree Programme: HVIESTI1 Degree Programme in Media  
 Option: Digital Sound and Commercial Music (MUSA)  
 School:  
 Credits: 6 cr

Description:

Type of course  
 Compulsory

Level of course  
 Professional studies

Objective of course

- # Students know how to recognise the structural elements of the sound world of audiovisual products
- # know how to construct sound design plans to support visual and/or sound narration and implement it in practice
- # know how to record diverse sound sources in interior space and outside
- # know how to synchronise the most common sound and image formats
- # know how to implement sound design products as stereo and/or surround mixing
- # know how to search for information independently and in groups and apply it in work

Course contents

- # soundscape
- # image narration
- # sound narration
- # recording effects and narration in and outside the studio
- # formats of moving image
- # synchronisation of sound and image
- # stereo and surround sound
- # mixing

Teaching methods

Contact teaching and/or virtual instruction and independent and/or group work

Assessment methods



Agreed at the beginning of the course.

Prerequisites

None

Required/Recommended reading

Agreed at the beginning of the course.

Name of lecturer(s)

Timo Kivikangas

Year of study

second year

Semester/Period

Autumn/spring

Language of instruction

English